

Shoqata e Kontabilistëve të Çertifikuar dhe Auditorëve të Kosovës

Society of Certified Accountants and Auditors of Kosovo

Kontabiliteti Menaxherial

P2

Nr.

FLETË PROVIMI
Exam Paper

Udhëzime/Instructions:

1. MOS E HAPNI DERISA T'IU LEJOHET PREJ
MBIKËQYRËSIT

Do Not Open Until Your Invigilator Allows You to Do So.

2. ËSHTË E DETYRUESHME PËRGJIGJA E GJITHA
PYETJEVE

All Questions Are Mandatory

3. KOHA E LEJUAR ËSHTË 3 ORË

Time Allowed is 3 Hours

4. EMRI JUAJ NUK DUHET TË PARAQITET NË ASNJË
FLETË TË KËTIJ PROVIMI.

Your name should appear nowhere in this test.

Data 19.06.2022

Problemi 1

Informacioni i mëposhtëm është nxjerrë nga të dhënat e një kompanie për gjashtëmuajorin e përfunduar më 31 mars 2021. Një produkt, Capital Q, kalon në dy procese, X dhe Y:

Detajet për procesin X:

Njësitë e futura në proces	5,000
Njësitë e përfunduara dhe transferuara në Y	3,200
Njësitë (Puna në progress/WIP në fund)	840
Humbjet normale	10%

Humbjet normale kanë vlerë shitëse prej €4 për njësi.

Kostot e realizuara gjatë periudhës:

	€
MD	31,250
PD	21,200
SHPP	17,325

Humbjet jonormale dhe WIP (puna në progres) mbyllëse kishin shkallët e mëposhtme të përfundimit (kompletimit) në fund të periudhës:

MD	100%
PD	80%
SHPP	50%

Kërkohet:

Duke shfrytëzuar metodën e mesatarës së ponderuar:

- Kalkuloni koston për njësi për secilin element të koston (5 pikë)
- Kalkuloni vlerën e plotë të njërive të transferuara në procesin Y (5 pikë)
- Kalkuloni vlerën e punës në progres në fund (WIP përfundimtare). (5 pikë)
- Përgatitni konton 'T' të procesit X. (5 pikë)

(Total: 20 pikë)

Zgjidhja 1

a) Elementi	Nj.plota	WIP fund	+humbja abn.	= NE	KT €	Kosto/njësi €
Materials	3,200	840	460	4,500	29,250	6.50
Labour	3,200	672	368	4,240	21,200	5.00
Overheads	3,200	420	230	3,850	17,325	<u>4.50</u>
						<u>16.00</u>

*€29,250 = [31,250-(€4x500)]

b) Vlera e njësive të përfunduara
(kompletuara) €16 x 3,200 njësi =
€51,200

c) Vlera e punës në progres në fund (WIP)	€	
MD	(840 x €6.50)	5,460
PD	(672 x €5.00)	3,360
SHPP	(420 x €4.50)	<u>1,890</u>
		<u>10,710</u>

(5 marks)

d) Llogaria e procesit 'X'

			Llogaria e procesit 'X'		
			€		
MD	5,000	31,250	H.normale	500	2,000
PD		21,200	Të trans.Y	3,200	51,200
SHPP		17,325	H.jonormale	460	5,865
			Puna në prog.	<u>840</u>	<u>10,710</u>
	<u>5,000</u>	<u>69,775</u>		<u>5,000</u>	<u>69,775</u>

Vlerësimi i humbjes jonormale

		€
Materials	(460 x €6.50)	2,990
Labour	(368 x €5.00)	1,840
Overheads	(230 x €4.50)	<u>1,035</u>
		<u>5,865</u>

Problemi 2

a) Frankadua Furniture Works e vendosur në Bomaa në rajonin Ahafo ka një vlerësim të përafërt të materialeve dhe kostos së punës së një grupi mobiljesh të dhomës së ndenjes. Pritet që të përdoren 8 metra kub lëndë druri, 6 metra kub shkumë dhe 12 metra katrorë pëlhurë. Ngjitësi, vidhat dhe aksesorët e tjerë gjithashtu do të kushtojnë 80 €.

Kompania qepëse që do të bëjnë prerjen, bashkimin dhe mbarimin do të përdorin 35 orë. Meqenëse kompania është mjaft e re, ajo do të angazhojë një rrobaqepës për të mbjellë pëlhurën që të përshtatet me madhësitë e njësive të karrigeve. Për çdo komplet rrobaqepësi do të tarifojë 150 €. Puna paguhet me 12 € në orë plus një premi prej 5 € në orë kur puna kërkon më shumë se 20 orë.

Lënda drusore kushton 25 € për metër kub, shkuma është 20 € për metër kub ndërsa pëlhura është 15 € për metër katror. Kontabilisti ka vlerësuar normën e përvetësimit të SHPP prej 20% mbi koston direkte të materialit.

Kërkohe:

- i)** Përcaktoni *koston kryesore (primare)* të 1 seti mobiljesh të dhomës së ndenjes. **(10 pikë)**
- ii)** Përcaktoni *koston e plotë* të 1 seti mobiljesh të dhomës së ndenjes. **(5 pikë)**

b) Kempion Breweries Ltd sapo ka filluar biznesin në sektorin e pijeve alkoolike të Arizonës duke prodhuar një xhin lokal të quajtur Pitoo dhe dëshiron të ketë një zotërim të mirë të kostove të tij për qëllime të koston së produktit, vlerësimit të tij dhe çmim-vënjes.

Kërkohe:

Tregoni KATËR (4) karakteristika të një sistemi të koston së procesit që do të përdoret nga Kempion Breweries për të arritur në koston totale të Pitoo. **(5 pikë)**

(Total: 20 pikë)

Zgjidhja 2

a)		€
i) Kostot kryesore (primare)		
Lëndë drusore 8 m ³ @ €25/m ³	=	200
Shkumë 6 m ³ @ €20/m ³	=	120
Shkumë 12 m ² @ €15/m ²	=	<u>180</u>
Kosto totale e Materialeve Direkte	=	500
Puna Direkte me 35 orë €12/orë	=	420
Shpenzimet tjera Direkte	=	<u>150</u>
KOSTOT PRIMARE (KRYESORE)	=	1,070

ii) Kostot e plota:

Kostoto kryesore (primare)	1,070
SHPP (20% e €500)	<u>100</u>
	1,170

b) Disa veçori (karakteristika) të koston së procesit

- Produktet prodhohen në masë
- Prodhimi zakonisht bëhet në mënyrë sequenciale në mënyrë që prodhimi i një procesi të bëhet input për një proces të mëpasshëm
- Kostot e produktit për njësi merren përmes mesatares
- Zakonisht ka humbje që lidhen me koston e procesit në formën e humbjeve normale dhe ndonjëherë jonormale.
- Zakonisht ka WIP (punë në progres) në kostingun e procesit që kërkojnë vlerësim
- Vlerësimi Njësi ekuivalente të njësive pjesërisht të përfunduara mund të lindin
- Vlerësimi i përbashkët dhe nënproduktet mund të lindin gjithashtu në përcaktimin e koston së procesit.

Problemi 3

a) Magawa Ltd operon me sistemin e kostove standarde variabile (marxhinale) dhe prodhon vetëm një produkt 'Magic'. Të dhënat e mëposhtëme janë nxjerrë nga periudha e përfunduar më 31 mars 2021, në lidhje me produktin 'Magic'.

Kartela e kostos standarde:		€
MD	15g me cmim €10/g	150
PD	8 orë me €6/orë	48
SHPP (variabile)	8 orë me €4/orë	32
Kontributi standard		<u>25</u>
Cmimi standard i shitjes		<u>255</u>
Njësitë e buxhetuara të prodhimit		1,500

Rezultatet aktuale për periudhën e përfunduar më 31 mars 2021:

Njësit e prodhuara dhe shitura	1,650
Cmimi i shitjes	€278
MD e përdorur	23,760g
Kosto e MD	€308,880
Orët e PD	10,725
Kosto e PD	€85,800
SHPP (variabile)	€68,000

Kërkohet:

Kalkuloni:

- i) Variancën e çmimit të MD. **(2 pikë)**
- ii) Variancën e përdorimit të MD. **(2 pikë)**
- iii) Variancën e normës së PD. **(2 pikë)**
- iv) Tregoni DY (2) arsye potenciale për variancën e çmimit të MD. **(3 pikë)**
- v) Tregoni DY (2) arsye potenciale për variancën e normës së PD. **(3 pikë)**

b) Departamenti i Vlerësimit i një firme të madhe topografësh dëshiron të zhvillojë një metodë për të parashikuar kostot e saj totale në një periudhë. Kostot e mëparshme dhe nivelet e aktivitetit në vijim kanë qenë

Periudha	Numri i vlerësimeve	Kosto totale (€)
1	420	82,200
2	515	90,275
3	425	82,900
4	500	90,000

Kërkohet:

- i) Nxjerr një formulë për modelin e kostos totale për një periudhë. **(4 pikë)**
  - ii) Vlerësoni dobinë e metodës së 'poshtë-larë'. **(4 pikë)**
- (Totali: 20 pikë)**

Zgjidhja 4

a)

i) Varianca e cmimit të MD: (SP - AP) AQ
(10-13) 23,760 = €71,280 PF

ii) Varianca e përdorimit të MD: (SQ - AQ) SP
(24,750 - 23,760) 10 = €9,900 F

iii) Varianca e normës së PD: (SR - AR) AH
(6 - 8) 10,725 = GH€21,450 PF

iv) Arsyet për variancën e cmimit të MD

- Inflacioni
- Mungesë e materialeve direkte
- Rritja e kërkesës për produktin, etj.

v) Arsyet për variancën e normës së PD

- Rritja e kostos së jetesës
- Kohë e humbur/në pritje

b)

i)

	Vlerësimet	Kostot totale €
Periudha 2	515	90,275
Periudha 1	<u>420</u>	<u>82,200</u>
Ndryshimi si rezultat i kostos variabile	<u>95</u>	<u>8,075</u>

∴ KV = €8,075/95 = €85. Period 2: Kostot Fikse = € 90,275 -
(515* €85) = 46,500€

Formula (modeli) e kostos totale = KT = €46,500 + 85€*njësit(vlerësimet)

(ii) Metoda e lartë-e ulët (poshtë-lartë) është një metodë e thjeshtë dhe e lehtë për t'u përdorur për të vlerësuar kostot fikse dhe të ndryshueshme. Sidoqoftë, ka një sërë problemesh me të:

Metoda injoron të gjithë informacionin e kostos, përveç vëllimeve më të larta dhe më të ulëta të aktiviteteve dhe këto mund të mos jenë përfaqësuese të kostove në të gjitha nivelet e aktivitetit.

Vlerësimet e pasakta të kostos mund të prodhohen si rezultat i supozimit të një marrëdhënieje konstante midis kostove dhe vëllimit të aktivitetit

Vlerësimet bazohen në informacionin historik dhe kushtet mund të kenë ndryshuar.

Problemi 4

- a) Kostot mund të klasifikohen në mënyra të ndryshme sipas natyrës së tyre dhe nevojave të menaxhmentit për informacion

Kërkohet:

Shpjego këto ndarje të kostove:

i) Kosto direkte dhe kosto indirekte	(3 pikë)
ii) Kosto fikse dhe kosto variabile	(3 pikë)
iii) Kosto të kontrollueshme dhe të pa-kontrollueshme	(3 pikë)
iv) Kosto të prodhimit dhe jo të prodhimit	(3 pikë)
v) Kosto relevante dhe jo-relevante	(3 pikë)

- b) QQQ Ltd ka raportuar duke përdorur një teknikë të kostos së përthithjes (absorbuese). Megjithatë, në një mbledhje të menaxhmentit të ndjekur nga Kontabilisti i Kostos dhe Menaxhimit, ata diskutuan gjerësisht dobinë e informacionit të raporteve të *kostos marxhinale për vendimmarrje afatshkurtër*.

Kërkohet:

Listoni **PESË (5)** avantazhet e një sistemi raportimi të kostos marxhinale në krahasim me sistemin e kostos së përthithjes (absorbuese) për t'u konsideruar nga menaxhmenti i QQQ Ltd.

(5 pikë)

(Totali: 20 pikë)

Zgjidhja 4:

i) Kostot direkte dhe indirekte

Kostot direkte

Kostot direkte mund të identifikohen drejtpërdrejt me një njësi kostoje ose qendër kostoje specifike. Ekzistojnë tre lloje kryesore të kostos direkte - materiali direkt, puna direkte dhe shpenzimet direkte. Kostot direkte që lidhen me një këmishë (njësi kostoje) të prodhuar nga një kompani veshjesh do të ishin:

- Materiale direkte – pëlhurë për të bërë këmisha
- Puna direkte – pagat e punëtorëve që qepin pëlhurën për të bërë këmisha
- Shpenzimet direkte – honoraret që i paguhen një projektuesi.

Totali i kostove direkte njihet si kosto kryesore.

Kostot indirekte

Kostot indirekte nuk mund të identifikohen drejtpërdrejt me një njësi kostoje ose qendër kostoje specifike. Kostot indirekte të lidhura me një këmishë (njësi kostoje) të prodhuar nga një kompani veshjesh do të ishin:

Totali i kostove indirekte njihet si shpenzime të përgjithshme.

- Materialet indirekte përfshijnë materiale që nuk mund të gjurmohen në një artikull individual, për shembull, lëngje pastrimi për pastrimin e makinerive.
- Puna indirekte – kostoja e një mbikëqyrësi që mbikëqyr prodhuesit e këmishave
- Shpenzimet indirekte – kostoja e marrjes me qira të fabrikës ku prodhohen këmisha.

ii) Kostot fikse dhe të ndryshueshme

Kostot fikse

Një kosto fikse është një kosto që lind për një periudhë kontabël dhe e cila, brenda niveleve të caktuara të aktivitetit, mbetet konstante në total.

Kostot e ndryshueshme

Kostot variabile ndryshojnë në total në raport të drejtë me nivelin e aktivitetit. Me rritjen e niveleve të aktivitetit, atëherë do të rriten edhe kostot totale variabile.

iii) Kostot e kontrollueshme dhe të pakontrollueshme

Kostot e kontrollueshme

Këto janë kosto që mund të ndikohen nga një nivel i caktuar i autoritetit menaxherial. Kjo do të thotë, një nivel i caktuar i autoritetit menaxherial mund t'i kontrollojë ato pasi ato janë brenda fushës së autoritetit dhe përgjegjësisë së caktuar menaxheriale.

Kostot e pakontrollueshme

Këto janë kosto që një nivel i caktuar i autoritetit menaxherial nuk mund të ndikojë. Këto kosto janë zakonisht ato që nivelet më të larta të autoritetit menaxherial kanë përcaktuar dhe ndarë ndërmjet dhe/ose ndërmjet niveleve më të ulëta të autoritetit. Shembuj janë shpenzimet e përbashkëta të zyrës qendrore.

iv) Kostot e prodhimit dhe joprodhimit

Kostot e prodhimit

Kostot e prodhimit lidhen me prodhimin e një produkti ose ofrimin e një shërbimi. Këto kosto gjenden në seksionin e koston së shitjeve të pasqyrës së fitimit ose humbjes. Kostot e prodhimit, të tilla si materialet direkte, puna direkte, shpenzimet direkte dhe shpenzimet e përgjithshme të prodhimit, përfshihen në vlerësimin e inventarit.

Kostot joprodhuese

Kostot joprodhuese nuk lidhen drejtpërdrejt me prodhimin e produktit të biznesit. Kostot joprodhuese, të tilla si kostot administrative, të shitjes dhe financiare, llogariten në pasqyrën e fitimit ose humbjes si shpenzime për periudhën kur ato janë kryer. Prandaj, kostot joprodhuese nuk përfshihen në vlerësimin e inventarit.

v) Kostot përkatëse dhe të parëndësishme

Kostot përkatëse

Këto janë kosto që bëjnë diferencën në vendimmarrje. Kjo do të thotë, me ose pa to, do të merret një vendim tjetër. Kostot e tilla janë përgjithësisht rritëse, futuriste në natyrë dhe përfshijnë shpenzime në para.

Kostot e parëndësishme

Këto kosto nuk ndryshojnë me një vendim të caktuar në shqyrtim. Prandaj, ato nuk ndikojnë në vendimin në shqyrtim. Zakonisht janë të zhytur ose të kaluar kostot që janë bërë tashmë. Në mënyrë të ngjashme, kostot fikse që duhet të kryhen nëse ndërmerret apo jo një alternativë vendimi janë të parëndësishme për atë vendim.

b) Avantazhet e koston marxhinale ndaj koston absorbuese

- Do të dekurajojë grumbullimin e aksioneve.
- Nuk ka përthithje nën ose mbipërthithëse të shpenzimeve të përgjithshme (dhe për rrjedhojë nuk kërkohet rregullim në pasqyrën e fitimit ose humbjes).
- Kostot fikse janë një kosto periudhë dhe i ngarkohen plotësisht periudhës në shqyrtim.
- Kostoja marxhinale është e dobishme në procesin e vendimmarrjes afatshkurtër.
- Është i thjeshtë për t'u përdorur.
- Ndarja e kostove në fikse dhe variabile do të lehtësojë kontrollin e koston

Problemi 5

- a) Asase Aban Ltd paguan disa nga punonjësit me kohë (sipas orëve), por i nënshtrohet një paga minimale mujore prej 800 €, siç udhëzohet nga Qeveria Lokale. Për një nga muajt, të dhënat e mëposhtme janë nxjerrë nga fleta kohore e kompanisë

SRN	Emri	Numri/Kodi	Numri i orëve
1	Kwame Sarfo	K00324	262
2	Ajoa Mansa	A00225	240
3	Salomy Adiku	S00552	180
4	Joseph Asiedu	J00654	332
5	Thomas Tinge	T00724	204

Tarifa për orë ishte 4.00 €, orët minimale që duhet të punojë çdo personel përtej të cilave mund të paguhet ora jashtë orarit është 224 në muaj. Të gjitha orët jashtë orarit tërheqin një premi prej 1,50 € në orë.

Kërkohet:

- i) Kalkukoni koston direkte të punës (PD) për periudhën në fjalë. **(8 pikë)**
ii) Kalkuloni koston totale indirekte të punës për periudhën në fjalë. **(2 pikë)**

- b) Shumica e bizneseve anashkalojnë koston e tyre aktuale të inventarit (mallrave), por në realitet, çmimi i inventarit është më shumë se çmimi i blerjes së tij. Kjo është për shkak se përfshin koston e porositjes, si dhe koston e ruajtjes dhe mirëmbajtjes derisa të ndodhin shitjet. Prandaj, për të vlerësuar vlerën e inventarit, çdo biznes duhet të marrë në konsideratë koston mbajtëse ose të ruajtjes dhe koston e porositjes, së bashku me çmimin e blerjes.

Kërkohet:

- i) Tregoni DY (2) shembuj të kostove të porositjes së inventarit. **(2 pikë)**
ii) Tregoni TRE (3) shembuj të kostove të mbajtjes së inventarit. **(3 pikë)**
c) Shpjegoni DY (2) arsye të përdorimit të kostove standarde. **(5 pikë)**

(Totali: 20 pikë)

Zgjidhja 5

a) Përlllogaritja e PD (DIREKTE dhe INDIREKTE)

Emri	Numri/Kodi	Numri i orëve	PD - Direkte	PD - indirekte	TOTALI (€)
Kwame sarfo	K00324	262	1,048	57	1,105
Ajoa Mansa	A00225	240	960	24	984
Salomy Adiku	S00552	180	720	80	800
Joseph Asiedu	J00654	332	1,328	162	1,490
Thomas Tinge	T00724	204	816	-	816
Total			€4,872	€323	€5,195

b)

i) Shembuj të kostos së porositjes së inventarit;

- Kostoja e lidhur me përzgjedhjen e furnitorëve
- Përpunimi i prokurimit; vendosja e shpalljes për furnizimin e mallrave, dokumentacionin e tenderit, shpenzimet e takimeve.
- Informimi i furnizimeve që kanë fituar oferta, lëshimi i urdhrave për blerje.

ii) Shembuj të kostos së mbajtjes së inventarit.

- Qiraja e depos
- Kostoja e energjisë elektrike
- Sigurimi i aksioneve
- Përkeqësimi i stokut
- Kostoja e personelit

c) Përdorimet e kostos standarde

- të caktojë kostot për njësi të prodhimit në vlerën e inventarit
- për të kontrolluar shpenzimet e përgjithshme
- për të matur dhe vlerësuar përdorimin e kapaciteteve prodhuese në lidhje me kryerjen e kostove të përgjithshme fikse.